

UNIVERSITATEA DE STAT „ALECU RUSSO” DIN BĂLȚI
FACULTATEA DE LITERE
CATEDRA DE LIMBA ROMÂNĂ ȘI FILOLOGIE ROMANICĂ

CURRICULUM
la unitatea de curs
LINGVISTICĂ GENERALĂ

Ciclul I – studii superioare de licență

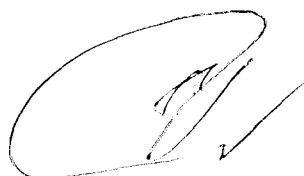
Codul și denumirea domeniului general de studii:

011 Științe ale educației / 023 Filologie

Codul și denumirea specialității: 0114.8 / 0114.10 *Limba și literatura română și
limbi străine*; 0114.10 *Limbi străine*/

0231 Studiul limbilor / 0231 *Limbi străine*

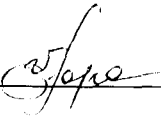
Forma de învățământ: cu frecvență

Autor: Gh. Popa,
prof. univ., dr. hab.

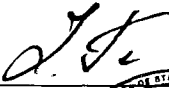
Bălți, 2018

Discutat și aprobat la ședința Catedrei de limba română și filologie romanică
Proces-verbal nr. 1 din 17 septembrie 2018
Șef interimar al Catedrei de limba română și filologie romanică

conf. univ., dr., Viorica POPA

Discutat și aprobat la ședința Consiliului Facultății de Litere
Proces-verbal nr. _____ din _____ 2018
Decanul Facultății de Litere

conf. univ., dr., Lilia TRINCA

Informații de identificare a cursului

Facultatea de Litere

Catedra de limba română și filologie romanică

Domeniul general de studiu: 011 Științe ale Educației

Domeniul de formare profesională la ciclul I: 0114. Formarea profesorilor / 023 Filologie

Denumirea specialității: 0114.8/0114.10 Limba și literatura română și limbi străine /

0231 Studiul limbilor / 0232 Limbi străine

Administrarea unității de curs:

Codul unității de curs	Credite ECTS	Total ore	Repartizarea orelor				Forma de evaluare	Limba de predare
			Prel.	Sem.	Lab.	l.ind.		
F.07.O.050	5	150	30	14	30	76	E	Limba română

Anul și semestrul: anul IV, semestrul VII

Statutul: disciplină obligatorie

Integrarea cursului în programul de studii:

Lingvistica generală este disciplina lingvistică ce încheie, în bună parte, pregătirea lingvistică a studentului-filolog: anume acestui curs îi revine sarcina de a-i familiariza mai bine pe studenți cu evoluția reflecțiilor privind limbajul din antichitate până în prezent, cu structura, mecanismul de funcționare și legitățile de evoluție a limbii ca sistem semiotic specific de comunicare. Insistăm în special asupra acestui detaliu, deoarece, orientând pregătirea lingvistică a studenților spre școală, se consideră, deseori, că viitorul profesor de limba maternă trebuie să cunoască temeinic numai materia școlară și procedeele respective de analiză a faptelor de limbă (ceea ce nu poate fi contestat, desigur) și că teoriile existente, precum și noile descoperiri determinate de mersul ascendent al științei despre limbă doar complică predarea și însușirea acestui minim necesar de cunoștințe.

Considerăm, în acest sens, că disciplina *Lingvistica generală* contribuie substanțial la formarea unei bogate culturi filologice și a unui sistem de cunoștințe lingvistice, la educarea simțului lingval, la conștientizarea repercusiunilor nefaste ale diletantismului și pedantismului lingvistic, la spulberarea iluziei de atotștiutor, la însușirea cunoștințelor din alte domenii, la inițierea viitorilor filologi în reflecții abstracte și discuții competente etc.

Competențe prealabile:

- capacități de analiză a unităților de limbă de la diferite niveluri de limbă;
- capacități de înțelegere a sensului unui text;
- cunoștințe generale privind originea limbii române etc.;
- înțelegerea conceptelor fundamentale de limba română;
- abilități de analiză a conceptelor și teoriilor lingvistice.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului:

Competențe profesionale:

CP.1.1 Identificarea și descrierea conceptelor, principiilor, teoriilor din domeniul lingvistic;

CP.2.2 Explicarea, interpretarea și specificarea conceptelor, teoriilor, metodelor specifice studiului limbilor;

CP.5.1 Definirea, descrierea și explicarea principalelor concepte, metode, teoriilor fundamentale specific documentării în domeniul traducerii;

C.P.6.2 Utilizarea unor noțiuni de istorie, cultură și civilizație pentru identificarea și explicarea elementelor care diferențiază fundamental anumite culturi și pot da naștere unor conflicte.

Competențe transversale:

CT1. Aplicarea, în varii contexte instructiv-educative, a principiilor, normelor și valorilor eticii profesionale.

Finalitățile cursului

La finalizarea cursului, studenții vor fi capabili:

- să creeze/să dezvolte imaginea științifică asupra limbii ca mijloc de comunicare interumană;
- să analizeze critic teoriile și ideile lingvistice, faptele lingviale în genere (expunând părerile existente în știință, studentul trebuie să-și enunțe și punctul său de vedere asupra problemei prezentate);
- să interpreteze istoric faptele și problemele de limbă, punând în lumină caracterul dialectic al faptelor lingviale în sincronie și diacronie (deseori explicația unor fapte rămâne suspendată în aer din cauză că materialul limbii actuale prin sine însuși nu elucidează chestiunea, iar incursiunile în istorie fie că sunt neglijate, fie că se reduc la afirmații vagi);
- să utilizeze conștient termenii lingvistici (studentul trebuie să conștientizeze faptul că terminologia nu este pur și simplu un ansamblu de simboluri convenționale, ci marchează mijlocul de formare și forma de existență a noțiunilor științifice);
- să aplice metodologii specifice de cercetare și formare a deprinderilor de aplicare a metodelor moderne în investigațiile lingvistice.

Conținuturi

a) Tematica și repartizarea orientativă a orelor la prelegeri

Nr. crt.	Conținuturi	Nr. de ore	Bibliografie*
1.	Teoria limbii în antichitate 1. Obiectul și sarcinile filologiei 2. Interesul față de limbă în: a) Vechea Indie b) Antichitatea greacă c) Roma antică	4	Coșeriu 2011: 46-164; Frâncu 2005: 15-55; Graur <i>et alii</i> , 9-15; Robins, 15-100; Wald 1998: 69-127.
2	Teoria limbii în Evul Mediu și epoca Renașterii 1. Apariția religiilor mondiale 2. Crearea noilor sisteme grafice 3. Lingvistica arabă și europeană 4. Premisele apariției științei despre limbă	4	Coșeriu 2011: 195-280; Frâncu 2005: 55-72; Graur <i>et alii</i> 15-19; Robins, 101-175; Wald 1988: 127-176.
3.	Teoria limbii în sec. al XIX-lea 1. Metoda comparativ-istorică: izvoarele, întemeietorii, tehnica de aplicare. 2. Apariția lingvisticii generale. Viziunea lingvistică a lui W. von Humboldt	4	Frâncu 2005: 123-139; Graur <i>et alii</i> , 19-44; Robins, 226-245. Wald 1988: 189-199
4.	Direcția naturalistă și psihologistă în lingvistică 1. Concepția lingvistică a lui S.	2	Frâncu 2005: 139-150; Graur <i>et alii</i> , 44-59;

*Nu e obligatoriu ca studentul să studieze toate referințele bibliografice indicate, întrucât problematica abordată de ele nu diferă esențial.

	Schleicher și M. Müller 2. Viziunea lingvistică a lui H. Steinthal și A. Potebnea		
5.	Teoria limbii de la sfârșitul sec. al XIX-lea – începutul sec. al XX-lea 1. Școala neogramatică 2. Școlile antineogramatice a) Școala „cuvinte și lucruri” b) Geografia lingvistică c) Neolingvistica d) Idealismul estetic	4	Frâncu 2005: 151-162; Graur <i>et alii</i> , 59-66; 81-101; Robins, 245-256
6.	Întemeietorii lingvisticii generale contemporane 1. Teoria limbii a lui Baudouin de Courtenay 2. Teoria limbii a lui F. de Saussure 3. Teoria limbii a lui B.P.Hasdeu	6	Frâncu 2005: 172-175 Graur <i>et alii</i> , 73-81; 106-116; Robins, 264-269; Wald, 199-209.
7.	Teoria limbii în sec. al XX-lea 1. Bazele istorice și metodologice ale structuralismului 2. Școala funcțională din Geneva 3. Direcția sociologică franceză 4. Școala funcțională pragheză 5. Structuralismul danez 6. Lingvistica descriptivă americană	6	Graur <i>et alii</i> , 116-152 Robins, 276-300.

b) Tematica și repartizarea orientativă a orelor la seminar

Nr. crt.	Conținuturi	Nr. de ore	Bibliografie
1.	Limba – sistem de „sisteme” 1. Noțiune de substanță și structură 2. Mobilitatea sistemului a) Presiunea sistemului b) Influența reciprocă dintre sisteme d) Particularitățile sistemului lingval 3. Deosebirile dintre sistemul lingval și alte sisteme funcționale	4	Irimia, 177-213; Guțu Romalo, 24-30; Miclău, 112-127; <i>Tratat</i> , 181-208; Vraciu, 61-65.
2.	Natura semnalizatoare (de semn) a limbii 1. Tipologia semnelor 2. Semnele limbii în raport cu alte semne 3. Problema semnificației semnelor limbii 4. Trăsăturile semnelor limbii	4	Coșeriu 2009: 112-135; Ionescu, 68-75; Miclău, 30-60; 87-112; Munteanu 201-240.
3.	Metode de cercetare ale lingvisticii 1. Metode ale lingvisticii comune cu ale altor științe a) Comunitate de obiect – comunitate de metodă b) Ipoteza, inducția, deducția, observația, experimentul, modelare	6	<i>Crestomație</i> , 179-235; Irimia, 42-87; Lobiuc <i>et alii</i> , 15-65; Munteanu, 97-152; <i>Tratat</i> , 73-153.

	statistică 2. Metode lingvistice specifice a) Metoda comparativ-istorică b) Geografia lingvistică c) Metoda analizei funcționale d) Metoda analizei distribuționale f) Metoda analizei în trăsături distinctive g) Metoda analizei în constituenți imediați		
--	--	--	--

c) Tematica și repartizarea orientativă a orelor la laborator

Nr. crt.	Conținuturi	Nr. de ore	Bibliografie
1.	Lingvistica generală, știință a limbajului 1. Conceptul de lingvistică generală 2. Principalele probleme teoretice ale lingvisticii 3. Perspectiva istorică asupra teoriilor lingvistice	2	Irimia, 29-42; Mihail <i>et alii</i> , 11-26
2.	Dihotomiile lingvistice 1. Limba – vorbire 2. Sincronie – diacronie 3. Semnificat – semnificant 4. Sintagmatic – paradigmatic 5. Arbitrar – nonarbitrar 6. Motivată – nemotivată 7. Lingvistică internă – lingvistică externă 8. Structură – substanță	10	Coșeriu 1995: 17-22; 28-29; 55-73; Graur <i>et alii</i> , 166-179; 196-198; 206-208; 252-253; Ionescu, 66-73; 78-81; 83-87; Mihail <i>et alii</i> , 55-67 Mounin, 178-180; 239-243; 250-251; 288-291; Saussure, 35-47; 85-89; 97-113; 126-127; 135-138; Tratat, 202-208; 349-366
3.	Progresul în limbă 1. Din istoricul problemei 2. Progresul în: a) fonetică; b) morfologie; c) sintaxă. 3. Regresul în limbă	6	Coșeriu 2009: 317-333; Wald, 7-205
4.	Lingvistica spațială Ramificațiile/unitățile teritoriale ale limbii 1. Limbă – dialect – grai 2. Geografia lingvistică 3. Lingvistica areală. Ariile lingvistice	6	Mihail <i>et alii</i> , 101-118; Mounin, 133-137; Tratat, 101-120; 414-431
5.	Limba română în contextul lingval european 1. Comunicare, cultură și limbă 2. Universal și național în limbă 3. Lumea europeană ca unitate în diversitate	6	Coșeriu 1994: 173-180; Popa 2009: 363-370; Oprea, 15-233

	4. Comunicarea dintre limbi – corolar al comunicării dintre culturi		
--	---	--	--

Strategii didactice

Dezvoltarea competențelor și atingerea finalităților cursului se va realiza prin aplicarea metodelor clasice și a strategiilor de tip inductiv-deductiv, algoritmicizat, evaluativ-situativ, pe tehnicile de dezvoltare a gândirii critice/creative: dezbaterile, reflexia, lectura comentată, discuțiile ghidate ș. a. Se va urmări îmbinarea productivă/optimă a metodelor clasice cu cele moderne.

Activități de lucru individual

1. Studiul (noțiilor de curs, suportului de curs, manualelor) și documentare suplimentară în bibliotecă, pe Internet, pe teren etc.	20	4. Pregătirea pentru lucrări de control, atestări semestriale	10
2. Activități specifice de pregătire pentru seminar, laborator	30	5. Consultații	5
3. Realizare de teme, referate, eseuri etc.	20	7. Examinare finală	5
TOTAL ore studiu individual (pe semestru) = 90			

Evaluarea

Cursul are caracter dublu: teoretic și practic. Pentru evaluarea periodică vor fi propuse referate, eseuri, studii de caz ș.a. Pentru evaluarea sumativă periodică se vor propune 2 probe de evaluare: o probă după terminarea cursului teoretic și o probă după terminarea cursului practic. Forma de evaluare finală este examenul care se va desfășura în scris (test).

Evaluare finală – examen

a) Chestionar

1. Lingvistica generală, știință a limbajului
2. Teoria limbii în antichitate
3. Teoria limbii în Evul Mediu și epoca Renașterii
4. Teoria limbii în sec. al XIX-lea
5. Direcția naturalistă și psihologistă în lingvistică
6. Teoria limbii de la sfârșitul sec. al XIX-lea – începutul sec. al XX-lea
7. Întemeietorii lingvisticii generale contemporane
8. Teoria limbii în sec. al XX-lea
9. Dihotomiile lingvistice
10. Limba și gândirea
11. Limba – sistem de „sisteme”
12. Natura semnalizatoare (de semn) a limbii
13. Metode de cercetare ale lingvisticii
14. Lingvistica spațială
15. Lingvistica românească
16. Progresul în limbă
17. Limba română în contextul lingval european

b) Mostră de probă de evaluare sumativă

1. Argumentați, în 2-3 enunțuri, prin ce se explică repaosul iluzoriu al prezentului lingvisticii ca știință (9 p.)
2. Definiți conceptul de limbaj (1 p.)
3. Comentați, în 10 enunțuri, 3-4 cerințe față de aplicarea metodei comparativ-istorice (10 p.)

Barem de notare

Puncte	20	19-18	17-15	14-12	11-10	9-7	6-5	4-3	2-1	L
Nota	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1

Bibliografie

- S. Berejan, I. Dumeniuc, N. Mătcaș, *Lingvistica generală*, Chișinău, Editura Lumina, 1989.
- E. Coșeriu, *Introducere în lingvistică*, Cluj-Napoca, Editura Echinoc, 1995.
- E. Coșeriu, *Omul și limbajul său. Studii de filozofie a limbajului, teorie a limbii și lingvistică generală*, Iași, Editura Universității „Al.I.Cuza”, 2009.
- E. Coșeriu, *Istoria filozofiei limbajului. De la începuturi până la Rousseau*, București, Editura Humanitas, 2011.
- Crestomație de lingvistică generală*. Ediție îngrijită de acad. I. Coteanu, București, Editura Fundației „România de Mîine”, 1998.
- C. Frâncu, *Evoluția reflecțiilor privind limbajul din Antichitate pînă la Saussure*, Iași, Casa Editorială „Demiurg”, 2005.
- C. Frâncu, *Curenți și tendințe în lingvistica secolului nostru*, Iași, Casa Editorială „Demiurg”, 1999.
- Al. Graur, *Studii de lingvistică generală*, București, Editura Academiei, 1960.
- Al. Graur, Lucia Wald, *Scurtă istorie a lingvisticii*, București, Editura Științifică, 1965.
- Valeria Guțu-Romalo, *Aspecte ale evoluției limbii române*, București, Editura Humanitas Educațional, 2005.
- Introducere în lingvistică*. Coord.: acad. Al. Graur, București, Editura Științifică, 1976.
- D. Irimia, *Curs de lingvistică generală*. Ediția a III-a, Iași, Editura Universității „Al. I. Cuza”, 2011.
- E. Ionescu, *Manual de lingvistică generală*, București, Editura BIC ALL, 2001.
- I. Iordan, *Lingvistica romanică. Evoluție, curente, metode*, București, Editura Academiei, 1962.
- Istoria lingvisticii românești*. Coord.: acad. I. Iordan, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1978.
- I. Lobiuc, *Lingvistica generală*, Iași, Editura Polirom, 1998.
- I. Lobiuc, Teodora Irinescu, *Epistemologie și metodologie în științele limbajului (în baza, îndeosebi, a lingvisticii sec. XIX)*, Iași, Casa Editorială „Demiurg”, 2002.
- P. Miclău, *Semiotica lingvistică*, Cluj, Editura Facla, 1977.
- Z. Mihail, M. Osiac, *Lingvistică generală și aplicată*, București, Editura Fundației România de mâine, 2010.
- G. Mounin, *Istoria lingvisticii*, București, Editura Paideia, 1999.
- I. Oprea, *Comunicare culturală și comunicare lingvistică*, Iași, Institutul European, 2008.
- Gh. Popa, *Unele aprecieri asupra lingvisticii și a obiectului ei de studiu*, în *Revista de lingvistică și știință literară*, 1998, nr. 3.
- Gh. Popa, *Unitate în diversitate a lingvisticii*, în *Revista de lingvistică și știință literară*, 2003, nr. 1-2;
- Gh. Popa, *Limba română în contextul glotic european, în Omagiu lui Ion Dumbrăveanu la 70 de ani*, Chișinău, 2009.

- S. Pușcariu, *Limba română, vol. I, Privire generală*, București, Editura Minerva, 1976.
- R. H. Robins, *Scurtă istorie a lingvisticii*, Iași, Editura Polirom, 2003.
- Tratat de lingvistică generală*, București, Editura Academiei, 1971.
- F. de Saussure, *Curs de lingvistică generală*, Iași, Polirom, 1998.
- A.Vraciu, *Lingvistică generală și comparată*, București, Editura Didactică și pedagogică, 1980.
- L. Wald, *Progresul în limbă*, București, Editura Științifică, 1969.
- L. Wald, *Pagini de teorie și istorie a lingvisticii*, București, Editura BIC ALL, 1998.